

SKÖTSELPLAN FÖR NATURRESERVATET HÖÖ I ÄLMHULTS KOMMUN

A. ALLMÄN BESKRIVNING

1. Data

Naturreservatet Höö omfattar totalt ca 380 ha, varav ca 112 ha land och ca 267 ha vatten inom fastigheten Höö 1:1 i Stenbrohult, Älmhults kommun. Det är beläget i sjön Möckeln, omkr 12 km norr om Älmhult och ca 5 km från gamla vägen mellan Älmhult och Diö; ekonomiska kartbladen 04369 och 04460. Området förklarades som naturreservat den 30 juni 1969. Nya föreskrifter för reservatet meddelas samtidigt som denna skötselplan fastställs.

2. Syfte

Ändamålet med vården och förvaltningen av reservatet är att bevara ett stycke av det gamla bondelandskapets natur- och kulturmiljövården, i huvudsak med den struktur och det utseende det hade här på 1950-talet och som inom området framträder med ovanligt naturskönhet, samt att skydda växter och djur ävensom bevara allmänhetens möjligheter att i den mån vården och skötseln så medger vistas inom området.

3. Områdets natur och kultur

Höö ligger i sjön Möckeln och består av en huvudö med gårdsbebyggelse, trädgård, inägor och skog, en mängd mindre öar samt ett mindre fastlandsparti på halvön Djojvelen. Huvudön har förbindelse med fastlandet med en väg från Diö samhälle. Naturreservatet har en areal på ca 112 ha landområde och ca 267 ha vattenområde, räknat vid normalvattenstånd.

Höös berggrund utgöres i de östra delarna av grönstenen hyperitdiabas, som bildar två höjdmassiv med de högsta delarna ca 30 meter över Möckelns yta. F ö består den av gråsten, som bildar underlag för ett småkuperat område. Grönstenshöjderna är avgränsade av markerade branter, på sina ställen bergstup.

Jordarterna domineras av morän. En del moränhöjder är anlagda i inlandsisens rörelseriktning (sydsydväst). Andra ligger ungefär på tvären mot isrörelsen. Vidare förekommer oregelbundet formade, småkulliga terrängformer.

I sänkor finns kärrtorv, som delvis är dränerad och uppodlad. Mellan en och två meter över Möckelns yta ligger en fornstrand, delvis utbildad i form av ett sk strandhak med mycket block och sten ovanför ett strandplan. Sjön sänktes ca 1,8 m vid ett sjösänkingsföretag 1855 - 1858.

Där det ingår mycket grönsten i marken, är denna näringsrik och bildar i stort sett underlag för ingägorna, som ligger med åker och äng tillsammans i samma gärde eller vång.

På gråstensmarken vidtar utägorna med naturbetesmarker och skog.

Den rikaste växtligheten på Höö betingas av grönstenens näringshalt. Grässvålen i ängar och betesmarker har sedan sekler tillbaka hållits i hävd med lie, räfsa och betning.

Av den rikt skiftande natur- och kulturmiljön på Höö märks mest de mosaikartade inägorna, de pastorala betesmarkerna med en och björk samt de vackra bestånden av bok och ek.

4. Tillgänglighet och serviceanordningar

Höö nås med bil på en bidragsstödd samfällad väg från Diö. Parkeringsplats är anlagd i anslutning till vägen omkr 300 m in på Höö. Här finns bl a informationstavla, en box för foldrar om reservatet, en gästbok och toaletter. På några ställen finns mindre skyltar med information om natur m m i området. Inom reservatet finns ett väl utbyggt system av stigar och promenadvägar samt ett par iordningställda rastplatser.

5. Inventeringar, dokumentation och planer

Höö, växtekologisk studie av hävdade slätterängar.
Jan Nilsson 1968

Vegetationen på Höö. Ulf Edenhamn 1970

Naturvårdsplan för Kronobergs län. Länsstyrelsen 1972

Skötselplan för naturreservatet Höö. Länsstyrelsen
1979

Naturreservatet Höö, växtekologisk dokumentation av
strand- och vattenområden. Roland Bengtsson 1980

Folder i serien Naturreservat i Kronobergs län, 1985

Kronobergs Natur. Länsstyrelsen 1989

Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv.
Naturvårdsverket 1991

Översiktsplan. Älmhults kommun 1991

Ängs- och hagmarker i Kronobergs län. 1993

B DISPOSITION OCH SKÖTSEL AV MARK

1. Ändringar i förhållande till tidigare skötselplan

Skötselplanen är en revidering av den plan, som fastställdes den 20 december 1979. De generella riktlinjerna enligt 2 nedan har kompletterats och ändrats. All betesmark, vilken tidigare delades upp i intensivbete och hagmarksbete, slås samman till ett ägoslag nämligen naturbetesmark. Inom naturbetesmarken införs förbud mot gödsling. Riktlinjer har också införts för hur enstaka träd i odlingslandskapet skall hanteras.

En betydande ändring gäller skogen inom reservatet. Riktlinjerna har helt omarbetats och innebär långsiktigt betydligt större krav på bevarande av naturvärdena i skogen inom naturreservatet jämfört med den gamla skötselplanen. De nya riktlinjerna bedöms särskilt angelägna för att komplettera de insatser som görs för att bibehålla värdefulla lövskogar inom Möckelnområdet.

I den här skötselplanen har antalet skötselområden under C minskats kraftigt genom sammanföring av de skötselområden i den gamla planen som är relativt likartade och skall skötas på ungefär samma sätt. Ändrad markanvändning föreslås för två mindre partier (områdena 37 och 39), som enligt den föregående skötselplanen kunde skötas med antingen slätter eller bete, vilka nu övergår till naturbetesmark. Öster om gården finns enligt den gamla skötselplanen (område 43) en trädbevuxen slätteräng i den kraftiga östslutningen och öster om bilvägen där nedanför. Med hänsyn till områdets karaktär har i denna plan endast delen väster om bilvägen bibehållits som slätteräng. Eftersom det inte befunnits möjligt eller rimligt att bygga en ängslada på Lindö, ändras

målsättningen för skötseln i enlighet med vad som anges i den tidigare skötselplanen för områdena 133 och 134 till skog. Några områden (51, 77, del av 79 samt 97) har efter avverkning av skogen överförts från skog till naturbetesmark.

Småöarna inom reservatet samt vissa mindre uddar och strandpartier, främst i väster, har tidigare varit tillåtna för visst skogsbruk. De skall i fortsättningen lämnas orörda.

2. Generella riktlinjer och åtgärder

Nedan ges några allmänna skötselbestämmelser vad gäller olika typer av föreslagen markanvändning.

2.1 Slätteräng

Med slätteräng avses äng som skall hävdas med städning och slätter enligt nedan.

Rishämtning. Ängarna rishämtas på våren, vilket omfattar insamling av ris och räfsning.

Slätter skall ske varje år under tiden slutet av juni - augusti med lie, på släta ytor får slätterbalk med knivar användas. Höet tas bort från ängen. Om väderleken förhindrar att all mark hunnit bli slagen före augusti månads utgång, kan slätter ske även senare. Samma område får dock ej slås efter augusti månad flera år i rad.

Bete. Betning skall ske varje år efter det att höet tagits in. Betningen anpassas efter markernas känslighet för tramp m m.

Gödsling, användning av kalk eller kemiska bekämpningsmedel eller bevattning får inte ske.

Markbearbetning får inte ske.

Hamling skall ske, med intervall på högst 8 år, av de träd som är hamlade.

2.2 Naturbete

Med naturbete avses betesområden med eller utan glest stående träd och buskar. Markbearbetning har ej skett på lång tid (minst 40 år sedan). På vissa delar har gödsling skett relativt sent, men stora delar har sedan lång tid tillbaka skötts som naturbetesmark. Fältskiktet på dessa marker är därför relativt artrikt och man kan

räkna med artrikedomen på sikt kommer att öka väsentligt även på de delar som relativt sent överförts från kulturbete till naturbete.

Betning skall ske varje år. I första hand används nötkreatur, gärna i kombination med ett mindre antal hästar. Betestrycket skall vara sådant att

- grässvålen är väl avbetad i hela området. Inget fjolårsgräs står kvar och ingen förna ansamlas annat än inom mindre partier vissa år,
- även mindre smakliga vegetationspartier, såsom tuv-tåtel-/älgört-/starr-/tågvegetation visar tydlig betespåverkan. För att få bukt med mindre smaklig vegetation, ska ett högt betestryck råda tidigt på betes-säsongen,
- vedväxter inte expanderar. Beträffande torniga och taggiga buskar som ratas av djuren, se nedan under röjning,
- trädgnag ej uppstår.

Gödsling, användning av kalk eller kemiska bekämpningsmedel får ej ske.

Markbearbetning får ej ske.

Bevattning får ske för att upprätthålla fullgott bete för djuren inom de områden som i sen tid skötts som kulturbetesmark eller intensivbete eller i områden med naturligt frisk eller fuktig vegetationstyp. Bevattning får dock ej ske inom områden med hedartade vegetationstyper.

Buskröjning m m, bl a av sådana buskar som ratas av djuren - och i vissa fall gallring - skall ske med så täta intervall att målsättningen för de uppröjda områdena uppfylls. Ris och toppar skall bortskaffas. Bränning av ris får ske i betesmarken. Slätter av annan oönskad vegetation (främst nässlor och örnbräken) bör i mån av resurser ske så att dessa arter inte tränger undan den värdefulla betesmarksfloran.

2.3 Åker

Gödsling och bevattning får ske, dock skall eftersträvas att en zon på minst 2 meter mot slätteräng och naturbetesmark lämnas ogödslad för att undvika utlakning av näringsämnen till slätteräng och naturbetesmark.

Kemiska bekämpningsmedel får användas, dock skall såväl preparat som spridningsmetoder och -tidpunkter väljas så att användningen kan minimeras. Liksom vid gödsling skall en frizon om ca 2 meter lämnas mot slätteräng och naturbetesmark.

2.4 Enstaka träd i odlingslandskapet

I betesmarkerna på Höö förekommer en del mycket gamla och grova lövträd. De hyser ofta en mycket speciell lav- och svampflora och insektsfauna. En kontinuitet av sådana träd som får bli mycket grova, dö och brytas ner naturligt skall hela tiden finnas.

Tidigare i sen tid hamlade träd skall omhamlas med ett intervall av högst 8 år. För kontinuitetens skull skall även nyhamling ske av yngre träd vid olika tidpunkter.

2.5 Skog

Visst skogsbruk skall förekomma på huvudön och halvön Djojvelen. Betydande avsteg från ett ekonomiskt inriktat brukande krävs dock.

Skogen inom reservatet skall till helt övervägande del utgöras av lövskog. Endast självföryngring får tillämpas. Blandlövskogar med många arter skall eftersträvas. Gran får inte vandra in i de områden som nu är lövskog. Kontinuiteten av grova lövträd får ej brytas inom respektive bestånd. Vissa särskilt stora och för exempelvis insektslivet värdefulla lövträd skall hållas frihuggna så att arter som kräver solbelysta, mycket gamla och grova träd, gynnas. Döda och döende lövträd får inte avverkas och lågor inte köras sönder. Även i övrigt skall körskador undvikas.

2.6 Strandsnår och strandskogar

Föryngring av vissa strandsnår i anslutning till betesmarkerna får ske, i övrigt skall de lämnas orörda.

2.7 Småöar och mindre uddar

Lämnas till fri utveckling.

C SKÖTSELBESTÄMMELSER FÖR OLIKA DELOMRÅDEN

Områdesindelningen följer den till denna skötselplan hörande kartan. I det följande behandlas varje skötselområde under följande rubriker.

Skötselområde: Nummer på kartan. De gamla områdesnumren enligt skötselplanen från 1979 inom parentes. .

Ägoslag: Huvudsaklig markanvändning. Areal.

Namn: De benämningar som av tradition använts på olika delområden.

Beskrivning: Nuvarande utseende samt viktigare utförda restaureringsarbeten.

Mål: Ändamål för framtiden. Inskränkningar i brukningen eller särskilda medgivanden.

Åtgärder: De skötselåtgärder som erfordras för att syftet med naturreservatet skall uppnås.

Skötselområde 1 (Del av 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9) 15 ha

Ägoslag: Skog. 15 ha

Namn: Nissaö, Ikudden, Matvikarna.

Beskrivning: Huvudsakligen blandskog av främst gran, tall, ek och björk. Hedartat fältskikt. Delvis avverkat och planterat med gran på 1960- och 1970-talen.

Mål: Blandskog med övervägande lövandel. Betydande inslag av mycket gamla, grova lövträd och tallar.

Åtgärder: Gallring, varvid äldre och härskande eller döende träd av ek, tall och björk sparas. Vissa av dessa träd skall frihuggas. Granplanteringarna avverkas innan granen alltför kraftigt konkurrerar med de överståndare som skall lämnas. Generella riktlinjerna enligt 2.5, 2.6 och 2.7 skall iakttas.

Skötselområde 2 (11,12,13,14,15,16)

Ägoslag: Skog. 7,2 ha

Namn: Flata stenarna, Norra sand, Grävlingstenarna, Linnebacken, Bokebacken, Pukahål

Beskrivning: Lövskog, delvis som ädellövblandskog, delvis nästan ren bokskog. Fältskiktet glest med många typiska grönstensarter. I vissa partier gott om blåsippra. Røjningar och genomhuggningar har skett i omgångar sedan början av 1970-talet. Lindar har ny- och omhamlats i början av 1990-talet. Ingår delvis i betesområde.

Mål: Ädellövskog med bok, ek lind och alm .I de centrala delarna skall genomsikten vara god, buskskiktet glest och krontaket ej helt slutet. En del större lindar, ekar och bokar skall beredas utveckling till mycket grova och gamla träd. Fältskiktets flora skall bibehållas. Hamlade träd skall finnas särskilt i kanten mot betesmarken.

Åtgärder: Försiktiga, återkommande genomhuggningar och røjningar. Risdragning där så behövs för att gynna fältskiktets flora. Frihuggning av större lindar, ekar och bokar, vilka skall utvecklas till grova, gamla och så småningom döende träd. Punktvisa åtgärder för att möjliggöra en viss förnygring och succession i skogen. Betning och djurtramp skall anpassas så att fältskiktets flora inte tar nämnvärd skada. Omhamling av främst lindar. Generella riktlinjer enligt 2.5, 2.6 och 2.7 iakttas.

Skötselområde 3 (10, 17, 18, 19, 33, 37, 38, 39, 45, 51, 57, 58, 67, 68, 69, 71, 77, 78, del av 79, 83, 84, 90, 91, 96, 97, 98, 99, 100, 101 och 104)

Ägoslag: Naturbetesmark. 32.5 ha

Namn: Trädan, Ikekärr, Ängavången, Gamle Gård, Trägårn, Hagabacken, Stallåker, Annefåll, Notaladan, Skeppstafåll, Hagabacken, Slätten, L Kärr, Södra hagen, Grushålebacken, Torpabacken, Svänstenaudden.

Beskrivning: Naturbetesmarker med eller utan träd och buskar och med skiftande historik. Vissa har hävdats som hagmarks- eller naturbetesmark sedan mycket lång tid tillbaka medan andra fungerat som intensivbete och gödslats i relativt sen tid. Även mindre partier som för länge sedan varit åker, skötts som slätteräng eller sådana som en tid varit skog ingår. Vid Gamle Gård finns spår efter den tidigare bebyggelsen på Höö. Längst i söder på Svänstenaudden betad granskog som mot stranden övergår till al, björk och asp.

Mål: Vålövskog naturbetesmarker av skiftande karaktär med för sådana karakteristisk flora. Inslag av mycket grova lövträd och hamlade träd skall finnas kvar och viss förnygring med nya träd skall eftersträvas. Spår

och lämningar efter den tidigare bebyggelsen skall bevaras.

Åtgärder: Enligt generella riktlinjerna 2.2 och 2.4 och 2.6 och 2.7.

Skötselområde 4 (35, 47, 55, 61, 70, 81, 85, 87, 102, 103)

Ägoslag: Åker. 8,8 ha

Namn: Storåker, Lejesåker, Lilleåkern, Bryningen, Broåker, Läckakärr, Store åkern, Södre Vång, Körsbärsåkern, Fyrkantiga åkern, Svänskärr.

Beskrivning: Åker

Mål: Åker

Åtgärder: Enligt generella riktlinjerna 2.3 och 2.4.

Skötselområde 5 (34, 36, del av 43, 46, 49, 53, 54, 56, 66, 80, 86, 88, 89,)

Ägoslag: Slåtteräng. 5,3 ha enl kartan, verklig storlek mht lutningsförhållanden ca 6 ha.

Namn: Storåker, Höjik, Bolet, Ekebacken, Syringen, Bryningen, Södre Vång, Krunan.

Beskrivning: Hävdade slåtterängar, en del med och andra utan enstaka träd, med olika karaktär beroende på fuktighetsgrad och exposition.

Mål: Vålhävdade slåtterängar med enstaka träd i vissa ängar.

Åtgärder: Enligt generella riktlinjerna 2.1 och 2.4.

Skötselområde 6: (40, 41, 42)

Ägoslag: Skog. 4,0 ha

Namn. Rävudden

Beskrivning: Blandskog med ek, asp, tall, björk m m. I väster planterad silvergran under ek. En enklare kanotrastplats anlagd på uddens norra strand 1990, som dock använts mycket lite.

Mål: Lövblandskog med inslag av tall.

Åtgärder: Silvergranen avverkas innan de äldre lövträden förkvävts. I övrigt skötsel enligt de generella riktlinjerna 2.5, 2.6, och 2.7. Alternativt kan Rävudden (gamla so 42) lämnas till fri utveckling.

Skötselområde 7: (44)

Ägoslag: Tomt. 1,0 ha

Beskrivning och mål: Tomt med bebyggelse som disponeras och sköts enligt ägarens önskemål. Dock bör byggnadernas yttre utseende och därmed gårdens karaktär ej ändras.

Skötselområde 8: (20, del av 2, 29, 30, 31, 32, 48, 50, 52, 72, 73, 74, 75, 76, delar av 79 och 91, 92, 93, 94, 95, 105, 106, 107).

Ägoslag: Skog. 15,8 ha.

Namn: Lille Mark, Vriorna, Ekebacken.

Beskrivning: Mestadels blandskog med ek som dominerande lövträd men även bok är bitvis väl företrädd och i fuktigare partier finns al. I norra delen (Lille Mark) finns en granplantering under ek sedan 1960-talet. På vissa ställen finns ett rikt buskskikt med bl a gott om hassel. Utefter vägen mot Lång och längst i sydväst ett område med bl a Sitka- och Douglasgran.

Mål: Lövblandskog. Vissa partier kan efter avverkning överföras till betesmark.

Åtgärder: Granskogen avvecklas efter hand, vid Lille Mark i god tid innan ekarna konkurreras ut, i övrigt skötsel enligt de generella riktlinjerna 2.5, 2.6 och 2.7.

Skötselområde 9: (Del av 43, 59, 60, 62, 63, 65, del av 79)

Ägoslag: Skog. 5,5 ha

Namn: Kalvhagasand, Kalvhagen, Djojvelen, Svänstenaudden

Beskrivning: Tidigare slätter- och betesmarker som numera till stora delar är mer eller mindre intensivt betad skog. I norr ädellövskog med bl a ask, alm bok

lönn och lind, längre söderut mera ek, björk och bok samt betydande inslag av hassel i de delar som förr närmast beskrivits som hässle. Öppen betad trand från bron och norrut. Norr om vägen enkel rastplats i ett gammalt moräntag och söder om vägen parkeringsplats med informationsanläggning och toaletter. Runt parkeringen slutet lövskog av ask och al på fuktig mark. På Djojvelen lövblandskog med en del gran och tall.

Mål: Artrik betad lövskog med stort inslag av grova och mycket gamla träd eller norr om vägen naturbetesmark med varierande inslag av träd och buskar. Stranden norr om bron bibehålles öppen och betad. Rastplats och parkeringsplats. Området söder om vägen mellan bron och parkeringsplatsen skall hållas öppet.

Åtgärder: Enligt generella riktlinjerna 2.5, 2.6 och 2.7 alternativt 2.2, 2.4, 2.6 och 2.7.

Skötselområde 10 (132, 133, 134)

Ägoslag: Skog. 2,5 ha.

Namn: Lindö

Beskrivning: Mitt på ön ett tätt bestånd av lind, norr därom en tidigare slätteräng som börjat växa igen med främst asp. Utefter stränderna växer lövblandskog.

Mål: Lindskog över så stora delar som möjligt.

Åtgärder: Borttagande av asp i den gamla slätterängen och i övrigt röjning och gallring som gynnar lind. Strandskogen på landvinningsmarken efter sjösänkningen lämnas orörd.

Skötselområde 11: (1, 21-28, 108-131, 135-140)

Ägoslag: Småöarna inom reservatet och näset mellan huvudön och Lång. 15,2 ha

Namn: Nissaö, Hägerön, Granö, Gubböarna, Nordö, Nätön, Kråkö, Pejttöarna, Lilla Svinö, Halsö, Gjuseön, Abborrön, Tallöarna.

Beskrivning: Öar med blandskog. På Hägerön en granplantering.

Mål: Blandskog och strandsnår som får utvecklas fritt. Granplanteringen på Hägerön bör avvecklas så snart det är praktiskt och ekonomiskt lämpligt.

Åtgärder: Inga.

D DOKUMENTATION AV RESERVATETS UTVECKLING

Naturvårdsförvaltaren skall följa upp utvecklingen inom slätterängar och betesmarker enligt den metodik som gäller för uppföljning av vegetationsutvecklingen i odlingslandskap inom naturreservat.

I övrigt skall skötselåtgärder inom reservatet dokumenteras genom att ange:

- skötselområde
- utförd åtgärd
- år och månad för åtgärdens utförande

Dessutom bör eventuell notering om åtgärdens effekt eller om annat av intresse inom reservatet göras samt fotografering ske regelbundet.

E ANSVAR OCH KOSTNADER FÖR SKÖTSELN

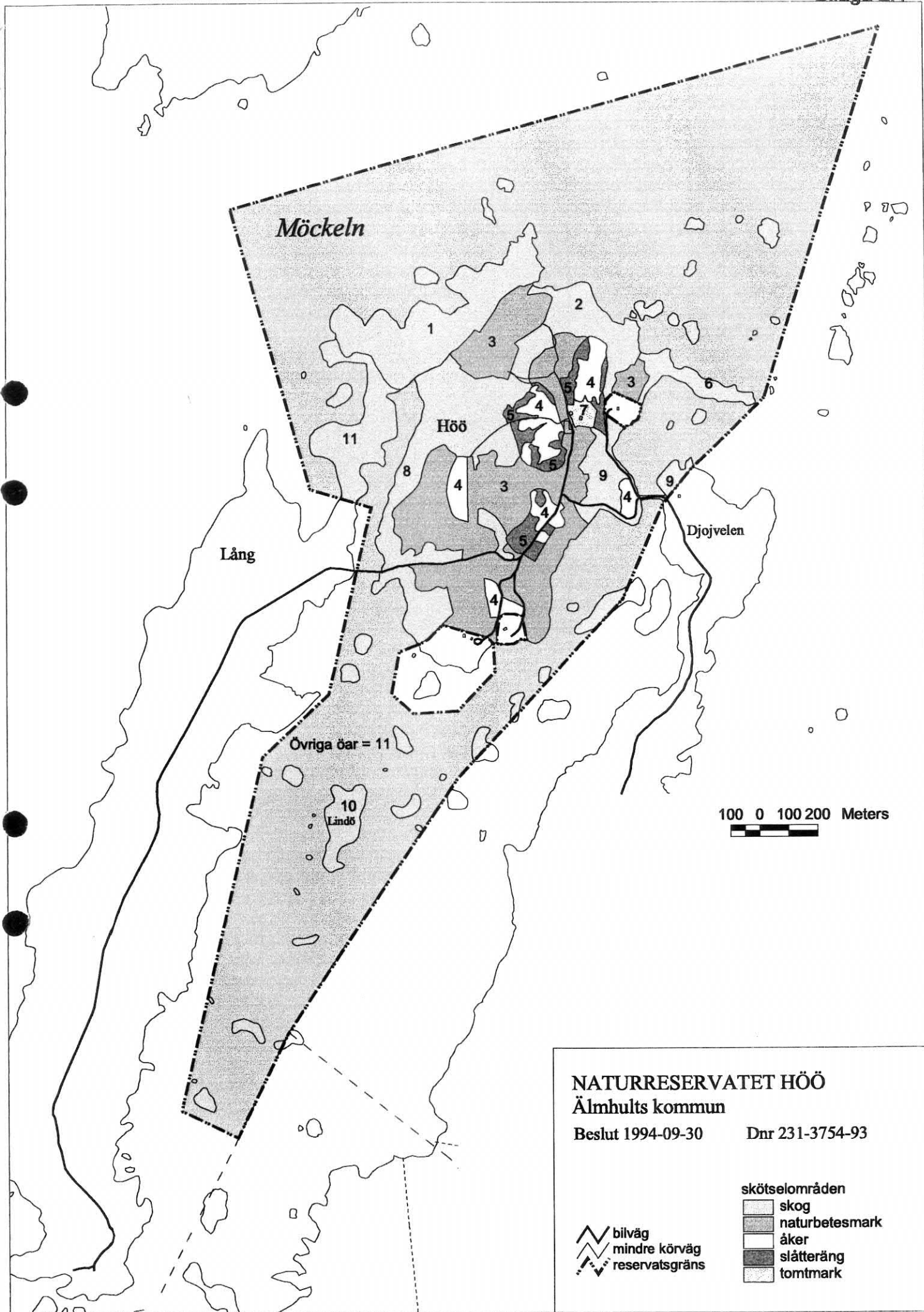
Ansvar och fördelning av kostnaderna för skötseln av reservatet regleras enligt särskilt avtal mellan markägaren, Skogsvårdsstyrelsen och Länsstyrelsen.

Älmhults kommun svarar för underhåll och skötsel av rastplatsen vid parkeringsplatsen, underhåll av toaletter samt tömning av latrin och sopor. Kommunen svarar även för återställning av rastplatsen på Rävudden som kommunen anlade 1990.

Bilagor

2.1 Karta

2.2 Ekonomisk plan för naturvårdsförvaltningen

NATURRESERVATET HÖÖ
Älmhults kommun

Beslut 1994-09-30 Dnr 231-3754-93

	bilväg	skötselområden
skog
naturbetesmark
åker
slåtteräng
tomtmark
	mindre körväg	
	reservatsgräns	